

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การตีความมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

พุทธศักราช ๒๕๕๕

กรมศุลกากรได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๖๐๕/๐๗๘๖๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้จับกุมผู้โดยสารชาวไทย ๒ ราย พร้อมด้วยเงินตราต่างประเทศ ขณะจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร รายละเอียดดังนี้ คือ

๑. เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๘.๑๕ น. เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้จับกุม นายนิธิ เอี่ยมปฐม อายุ ๓๐ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ถือหนังสือเดินทางประเทศไทย เลขที่ แซด ๐๐๕๙๗๙ ขณะเดินทางไปฮ่องกง โดยสายการบินคาร์เธย์แปซิฟิก เที่ยวบินที่ CX 700 เหตุเกิดที่บริเวณประตูทางออกขึ้นเครื่องช่องทางหมายเลข ๔๓ ภายในห้องผู้โดยสารขาออกชั้นใน ท่าอากาศยานกรุงเทพ และยึดเงินตราต่างประเทศที่นำติดตัวออกไป ดังนี้

(๑) ธนบัตรสหรัฐอเมริกา	๔๒๕,๐๐๐ ดอลลาร์
(๒) ธนบัตรญี่ปุ่น	๑๖,๐๐๐,๐๐๐ เยน
(๓) ธนบัตรเดนมาร์ก	๔๒,๙๕๐ โครน
(๔) ธนบัตรสาธารณรัฐประชาชนจีน	๒,๐๐๐ หยวน
(๕) ธนบัตรสวีเดน	๔๔,๙๕๐ โครนา
(๖) ธนบัตรออสเตรเลีย	๔๐,๓๕๐ ดอลลาร์
(๗) ธนบัตรนอร์เวย์	๒๙,๔๕๐ โครน
(๘) ธนบัตรฟินแลนด์	๕,๑๐๐ มาร์ค
(๙) ธนบัตรสวิสเซอร์แลนด์	๒,๔๙๐ ฟรังก์
(๑๐) ธนบัตรเบลเยียม	๕๐,๑๐๐ ฟรังก์
(๑๑) ธนบัตรสหภาพแอฟริกาใต้	๑๔,๑๕๐ แรนด์
(๑๒) ธนบัตรแคนาดา	๒,๑๙๐ ดอลลาร์

ต่อมา วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ นายนิธิ เอี่ยมปฐม ได้ให้ปากคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ผู้จับกุม สรุปได้ว่า เงินตราต่างประเทศดังกล่าวเป็นของที่ตนได้มาจากการซื้อขายแลกเปลี่ยนภายในประเทศและเก็บสะสมไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ได้นำติดตัวออกไปยังฮ่องกงโดยมิได้ผ่านพิธีการศุลกากรหรือรายงานการซื้อขายเงินตราต่างประเทศต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อจะแลกซื้อเงินตราสกุลฮ่องกงและนำกลับเข้ามาภายในประเทศไทย เมื่อทราบว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากรก็ขอยอมรับผิดและขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร โดยไต่ยื่นคำร้องขอยกเงินตราต่างประเทศดังกล่าวให้เป็นของแผ่นดิน

๒. เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๔ เวลา ๐๘.๑๕ น. ได้จับกุม นายอนุสร ตันเจริญ อายุ ๔๕ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ถือหนังสือเดินทางประเทศไทย เลขที่ แซด ๐๐๗๔๗๓ ขณะจะเดินทางไปฮ่องกง โดยสายการบินคาร์เธย์แปซิฟิค เที่ยวบินที่ CX 700 เหตุเกิดที่บริเวณประตูทางออกขึ้นเครื่อง ซ่องหมายเลข ๔๒ ภายในห้องผู้โดยสารขาออกชั้นใน ท่าอากาศยานกรุงเทพ และยึดเงินตราต่างประเทศที่นำติดตัวออกไป ดังนี้

(๑) ธนบัตรสหรัฐอเมริกา ๙๒,๐๐๐ ดอลลาร์

(๒) ธนบัตรญี่ปุ่น ๓๐๐,๐๐๐ เยน

ต่อมา วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ นายอนุสร ตันเจริญ ได้ให้ปากคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ปปง. ผู้จับกุม สรุปได้ว่า เงินตราต่างประเทศดังกล่าวเป็นของที่ตนได้รับซื้อจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาประเทศไทย มีคฤหาสน์ และร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าให้กับชาวต่างประเทศ และเก็บสะสมไว้ ได้นำติดตัวออกไปยังฮ่องกงโดยมิได้ผ่านพิธีการศุลกากรหรือรายงานการซื้อขายเงินตราต่างประเทศต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อจะซื้อสินค้าและซื้อเงินตราสกุลฮ่องกงและนำกลับเข้ามาภายในประเทศไทย เมื่อทราบว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากรก็ขอยอมรับผิดและขอทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร โดยไต่ยื่นคำร้องขอยกเงินตราต่างประเทศดังกล่าวให้ตกเป็นของแผ่นดิน

เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กล่าวหาว่าบุคคลทั้งสองกระทำการฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อ ๓^๑ และข้อ ๒๗^๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๗^๓ และข้อ ๙^๔ แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗)^๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๓๔)^๖ ข้อ ๒^๔ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การ

^๑ ข้อ ๓ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

^๒ ข้อ ๒๗ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อเงิน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

^๓ ข้อ ๗ ห้ามมิให้บุคคลใด นอกจากธนาคารรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาตหรือบุคคลรับอนุญาต ทำการซื้อ ขาย ให้กู้ยืม แลกเปลี่ยน หรือโอนปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๙ นอกจากในกรณีที่รัฐมนตรีได้มีคำสั่งยกเว้นโดยทั่วไปไว้ ห้ามมิให้บุคคลใดส่งหรือนำเงินตราออกนอกประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ ข้อ ๒ การส่งหรือนำเงินตราออกนอกประเทศตามเงื่อนไขต่อไปนี้ ไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานตามข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวง

ควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๕^๖ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาต ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับข้อ ๘^๗ ข้อ ๙^๘ และข้อ ๑๐^๙ แห่งประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๓^{๑๐} และข้อ ๔^{๑๑} แห่งประกาศ

(๑) การส่งหรือนำเงินตราออกนอกประเทศโดยธนาคารรับอนุญาตในจำนวนไม่เกินมูลค่าเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารในต่างประเทศส่งหรือนำเข้ามาแลกเปลี่ยน

(๒) การส่งหรือนำเงินตราออกนอกประเทศไปยังสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยในจำนวนไม่เกินห้าแสนบาท

(๓) การส่งหรือนำเงินตราออกนอกประเทศนอกจากกรณีที่กำหนดใน (๑) และ (๒) ในจำนวนไม่เกินห้าหมื่นบาท

^๖ ข้อ ๑๕ ในการขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ ให้ตัวแทนรับอนุญาตเรียกให้ผู้ซื้อยื่นเอกสารหลักฐานตามที่เจ้าพนักงานกำหนด เมื่อตัวแทนรับอนุญาตตรวจสอบและพอใจว่าเป็นเอกสารหลักฐานที่แท้จริงและถูกต้อง ก็ให้ขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนั้นได้

(๑) เพื่อลงทุนในกิจการที่ต่างประเทศหรือให้กู้ยืมแก่กิจการในเครือตามที่เจ้าพนักงานกำหนดในต่างประเทศเป็นจำนวนไม่เกินปีละห้าล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ ข้อ ๘ บุคคลใดขายเงินตราต่างประเทศที่ได้มาด้วยประการอันมิใช่ค่าของที่ส่งออกนอกประเทศให้แก่ตัวแทนรับอนุญาตจำนวนเงินกว่า ๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด ผู้นั้นต้องแจ้งรายการตามแบบ ธ.ต. ๓ ต่อเจ้าพนักงานโดยผ่านตัวแทนรับอนุญาตในขณะที่ขายเงินตราต่างประเทศดังกล่าว

^๘ ข้อ ๙ บุคคลใดซื้อเงินตราต่างประเทศจากตัวแทนรับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกจากชำระค่าของที่นำเข้ามาในประเทศหรือชำระค่าของที่ส่งจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งโดยไม่นำของเข้ามาในประเทศและมีจำนวนเกินกว่า ๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาด ผู้นั้นต้องแจ้งรายการตามแบบ ธ.ต.๔ ต่อเจ้าพนักงานโดยผ่านตัวแทนรับอนุญาตในขณะที่ซื้อเงินตราต่างประเทศดังกล่าว

^๙ ข้อ ๑๐ บุคคลใดขอซื้อหรือแลกเปลี่ยนหรือถอนหรือกู้ยืมเงินตราต่างประเทศกับตัวแทนรับอนุญาต เพื่อวัตถุประสงค์ตามที่ระบุข้างท้ายนี้ ตัวแทนรับอนุญาตต้องเรียกให้บุคคลนั้นยื่นเอกสารหลักฐานตามที่ระบุไว้แต่ละกรณีดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} ข้อ ๓ ให้บุคคลรับอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศได้แต่เฉพาะธุรกิจดังต่อไปนี้

(๑) ซื้อธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ

(๒) ขายธนบัตรต่างประเทศแก่ผู้จะเดินทางออกไปนอกประเทศเป็นมูลค่าคนหนึ่งไม่เกินห้าพันดอลลาร์สหรัฐอเมริกาหรือเทียบเท่าตามอัตราตลาดต่อการเดินทางหนึ่งครั้ง เมื่อบุคคลนั้นได้แสดงหนังสือเดินทาง หรือเอกสารการเดินทางอื่นที่ออกโดยทางการแก่บุคคลรับอนุญาตแล้ว

^{๑๑} ข้อ ๔ ในการซื้อธนบัตรต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตรา

กระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๕ จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๕^{๑๒} และมาตรา ๘^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ต่างประเทศให้บุคคลรับอนุญาตออก "ใบรับซื้อเงินตราต่างประเทศ" แก่ผู้ขาย โดยจัดให้มีสำเนาเก็บไว้ที่สำนักงานของตนหนึ่งฉบับ ใบรับซื้อเงินตราต่างประเทศที่กล่าวต้องระบุวันที่ซื้อ ชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของผู้ขาย ชนิด จำนวน และสกุลเงินตราต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน ยอดรวมของเงินบาท

ในการขายธนบัตรต่างประเทศ ให้บุคคลรับอนุญาตออก "ใบขายเงินตราต่างประเทศ" แก่ผู้ซื้อ โดยจัดให้มีสำเนาเก็บไว้ที่สำนักงานของตนหนึ่งฉบับ ใบขายเงินตราต่างประเทศที่กล่าวต้องระบุวันที่ขาย ชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของผู้ซื้อ เลขที่หนังสือเดินทาง หรือเอกสารเดินทางอื่นที่ออกโดยทางการ ชนิด จำนวน และสกุลเงินตราต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยน ยอดเงินของเงินบาท

^{๑๒} มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงควบคุมกักัดหรือห้ามการปฏิบัติกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินหรือการอื่นซึ่งมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าในรูปใด และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงในข้อต่อไปนี้ด้วย

- (๑) การซื้อ การขาย การให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศหรือทองคำ
- (๒) การส่งเงินตรา ธนาคารบัตร ธนาณัติ หลักทรัพย์ เงินตราต่างประเทศ หรือทองคำออกไปนอกประเทศ
- (๓) การโอนหลักทรัพย์จากประเทศไทยไปที่อื่น
- (๔) การออกตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงิน การทำให้ตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงินเปลี่ยนมือ การโอนหลักทรัพย์ หรือการรับสภาพหนี้อันเป็นการก่อให้เกิดหรือโอนไปซึ่งสิทธิที่จะได้รับชำระเงินในประเทศไทยเป็นการตอบแทน
- (ก) การรับชำระเงินหรือการได้มาซึ่งทรัพย์สินที่อยู่นอกประเทศไทย
- (ข) การได้สิทธิที่จะได้รับชำระเงิน หรือการได้สิทธิที่จะได้รับมาซึ่งทรัพย์สินที่อยู่นอกประเทศไทยรวมถึงการชำระเงินเป็นการตอบแทนการดังกล่าวนี้ด้วย
- (๕) การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงิน โดยเฉพาะการนี้ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรก็ให้กระทำโดยประกาศได้
- (๖) การอนุญาตให้ธนาคารหรือบุคคลอื่นใดทำการแลกเปลี่ยนเงิน
- (๗) สั่งให้ขายของขาออกเป็นเงินตราต่างประเทศ หรือชำระค่าของขาเข้าเป็นเงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้ จะระบุซื้อเงินตราต่างประเทศนั้นด้วยก็ได้
- (๘) สั่งให้ขายเงินตราต่างประเทศที่ได้มาจากของขาออกหรือซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าของขาเข้าให้แก่หรือจากบุคคลที่รัฐมนตรีกำหนด และกำหนดระยะเวลา วิธีการ และเงื่อนไขแห่งการขายและซื้อดังกล่าวนี้
- (๙) กัก กักัดหรือห้ามการส่งออกซึ่งของ เมื่อมิได้ขายเงินตราต่างประเทศที่ได้มาจากของนั้น หรือการนำเข้าซึ่งของ เมื่อมิได้ซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าของนั้นตามระยะเวลา วิธีการ หรือเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้
- (๑๐) กำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการรับหรือการใช้จ่ายเงินที่ส่งมาจากเมืองต่างประเทศ
- (๑๑) กำหนดให้ผู้ส่งของออกหรือผู้นำของเข้าแจ้งรายการเกี่ยวกับเงินที่ได้รับหรือได้ชำระเป็นค่าของที่ส่งออกหรือที่นำเข้า พร้อมทั้งแจ้งรายการแห่งของนั้น

พุทธศักราช ๒๔๘๕ และมาตรา ๘ ทวิ^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ และเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบกับมาตรา ๑๖^{๑๖} และมาตรา ๑๗^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ จึงได้ยึดเงินตราต่างประเทศไว้เป็นของกลางและส่งให้กรมศุลกากรเก็บรักษา และขอให้กรมศุลกากรพิจารณา

^{๑๓} มาตรา ๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินสามปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

^{๑๔} มาตรา ๘ ทวิ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบส่งหรือนำเงินออกไปนอกหรือเข้ามาประเทศไทย ให้ถือว่าเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนาครบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศเป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

การส่งหรือนำ หรือพยายามส่งหรือนำ หรือช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนาครบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย โดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ถือว่าเป็นการส่งหรือนำของต้องจำกัดออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย และให้นับตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและอำนาจพนักงานศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ว่าด้วยการตรวจของและป้องกันลักลอบหนีศุลกากร การตรวจค้น การยึดและริบของ หรือการจับกุมผู้กระทำความผิด การแสดงเท็จและการฟ้องร้อง มาใช้บังคับแก่การกระทำดังกล่าว รวมทั้งบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้อง

^{๑๕} มาตรา ๒๗ ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักสยามก็ดี หรือส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักก็ดีหรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไป ซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยมิได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอนหรือกระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดีสำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

^{๑๖} มาตรา ๑๖ การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ นั้น ให้ถือว่าเป็นความผิดโดยมิพักต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่

^{๑๗} มาตรา ๑๗ ของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบด้วยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ ท่านให้ริบเสียสิ้นโดยมิพักต้องคำนึงว่าบุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือไม่

เปรียบเทียบระดับคดีตามคำร้องขอของบุคคลทั้งสองตามพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ และสั่งจ่ายเงินสินบนให้กับผู้แจ้งความนำจับและเงินรางวัลให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมตามระเบียบต่อไป

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ กรมศุลกากรและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ประชุมร่วมกันและมีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรก เห็นว่า การซื้อขายรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของนายหนี่ เอี่ยมปฐุม และนายอนุสร ตันเจริญ เป็นการฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อ ๓ และข้อ ๒๗ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ข้อ ๗ และข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ข้อ ๒ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๕ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาต ลงวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ แห่งประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน ลงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๓ และข้อ ๔ แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง คำสั่งรัฐมนตรีให้ไว้แก่บุคคลรับอนุญาต ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ จึงมีความผิดตามมาตรา ๔ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ นอกจากนี้ การที่นายหนี่ เอี่ยมปฐุม และนายอนุสร ตันเจริญ ได้นำเงินตราต่างประเทศที่ได้มาจากการฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งดังกล่าวติดตัวออกไปเป็นการนำของต้องจำกัดออกไปนอกราชอาณาจักร จึงมีความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบกับมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ กรมศุลกากรจึงมีอำนาจพิจารณาปรับทำความตกลงระดับคดีในชั้นศุลกากรได้

ฝ่ายหลัง เห็นว่า แต่เดิม ข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดส่งหรือนำเงินตราหรือหลักทรัพย์อันมีค่าพึงจ่ายเป็นเงินตราออกนอกประเทศ เว้นแต่จะได้รับ

อนุญาตจากเจ้าพนักงาน และข้อ ๑๑^{๔๔} แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดส่งหรือนำปัจจัยชำระเงินต่างประเทศหรือหลักทรัพย์อันมีค่าหรือพึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน แต่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาว่า ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ไทยมิใช่สิ่งของอันอาจนำไปจำหน่ายเป็นสินค้าอย่างธรรมดาทั่ว ๆ ไปได้ จึงมิใช่ “ของ” ตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ต่อมาจึงได้มีการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ เพิ่มเติมมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ กำหนดให้เงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศ เป็นของตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร อีกทั้งกำหนดให้การส่งหรือนำ หรือพยายามส่งหรือนำ หรือช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย โดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใด ๆ ให้ถือว่าเป็นการส่งหรือนำของต้องจำกัดออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย ดังนั้น การนำเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศออกไปนอกราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ จึงเป็นความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการเปิดเสรีทางการเงิน จึงได้มีการ

^{๔๔} ข้อ ๑๑ ห้ามมิให้บุคคลใดส่งหรือนำปัจจัยชำระเงินต่างประเทศหรือหลักทรัพย์อันมีค่าหรือพึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่

(๑) ผู้เดินทางไปต่างประเทศซึ่งนำปัจจัยชำระเงินต่างประเทศออกไปไม่เกินมูลค่าที่รัฐมนตรีประกาศ

(๒) ผู้เดินทางผ่าน หรือผู้ที่เข้ามาในราชอาณาจักรชั่วระยะเวลาที่กำหนดในตั๋วเดินทางผ่านหรือตั๋วเดินทางไปกลับ แล้วแต่กรณี ซึ่งนำปัจจัยชำระเงินต่างประเทศหรือหลักทรัพย์อันมีค่าหรือพึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศที่เป็นของตนเองออกนอกประเทศพร้อมกับตน แต่ถ้าเป็นเงินตราต่างประเทศประเภทธนบัตรต่างประเทศ ธนาครบัตรต่างประเทศ หรือเหรียญกษาปณ์ต่างประเทศจะนำออกพร้อมกับตนได้ไม่เกินมูลค่าที่รัฐมนตรีประกาศ เว้นแต่ในขณะนำเข้าจะได้แจ้งจำนวนที่นำเข้าเกินกว่าจำนวนในประกาศดังกล่าวไว้เป็นลายลักษณ์อักษรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแล้ว

ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ทำให้สามารถส่งหรือนำเงินตราต่างประเทศออกไปนอกราชอาณาจักรได้โดยไม่จำกัดจำนวน ส่วนการส่งหรือนำเงินตราออกไปนอกราชอาณาจักรยังคงต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงมีความเห็นว่า การส่งหรือนำ หรือพยายามส่งหรือนำ หรือช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ ธนบัตรต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย โดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ อันจะเข้าองค์ประกอบความผิดของมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้นั้น จะต้องเป็นการส่งหรือนำออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยโดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งอันกำหนดไว้เกี่ยวกับการส่งหรือนำออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยเท่านั้น เมื่อไม่มีกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งอันกำหนดไว้เกี่ยวกับการส่งหรือนำเงินตราต่างประเทศออกไปนอกประเทศ การที่ นายนิธิ เอี่ยมปฐม และนายอนุสร ตันเจริญ นำเงินตราต่างประเทศติดตัวออกไป จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ และไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ จึงมีความผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ เท่านั้น ดังนั้น กรมศุลกากร จึงไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคดีและรับทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากรได้

กรมศุลกากรจึงหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็น ดังนี้

(๑) ตามมาตรา ๘ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่บัญญัติว่า "การส่งหรือนำ หรือพยายามส่งหรือนำ หรือช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องในการส่งหรือนำเงินตรา เงินตราต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ ไม่ว่าของไทยหรือต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทย โดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้" จะหมายถึงการฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งใด ๆ ก็ได้ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ หรือจะต้องเป็นการฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งอันกำหนดไว้เฉพาะเกี่ยวกับการส่งหรือนำออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศไทยเท่านั้น

(๒) กรณีที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความใน

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ได้ยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงการคลัง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ที่กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดส่งหรือนำปัจจัยชำระเงินต่างประเทศหรือหลักทรัพย์อันมีค่าหรือพึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน นั้น จะเป็นเหตุให้การนำเงินตราต่างประเทศติดตัวออกไปนอกประเทศไทย กรณีของนายนิธิ เอี่ยมปฐม และนายอนุสร ตันเจริญ เป็นความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๗ และเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ หรือไม่

(๓) หากการกระทำของนายนิธิ เอี่ยมปฐม และนายอนุสร ตันเจริญ เป็นความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจที่จะพิจารณารับทำความตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร และเบิกจ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้แจ้งความนำจับและจ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้จับกุมได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาหรือดังกล่าวโดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนดังกล่าว ดังนี้

ผู้แทนกรมศุลกากรชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันคณะกรรมการเปรียบเทียบมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ (๔ มกราคม ๒๕๓๗) ว่า บัดนี้ ได้ยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ฯ เกี่ยวกับการควบคุมเงินตราต่างประเทศตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๓๔ ให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบว่าการนี้ จะไม่มีการควบคุมแล้ว นอกจากนั้น กรมศุลกากรจะควบคุมดูแลเฉพาะการนำเข้าหรือส่งออกของเท่านั้น ในกรณีมีการตรวจพบว่าการนำเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศเป็นจำนวนมากจนผิดปกติก็จะใช้วิธีการประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบก่อนอนุญาตให้นำออกนอกประเทศต่อไป

ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เงินตราต่างประเทศที่ยึดได้จากนายนิธิ เอี่ยมปฐม และนายอนุสร ตันเจริญ เป็นเงินตราต่างประเทศที่ได้จากการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หากมีการส่งหรือนำ พยายามส่งหรือนำเงินตราต่างประเทศอันได้มาโดยมิชอบด้วย

กฎหมายออกนอกประเทศย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และถือได้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วย หากปล่อยให้มีการลักลอบนำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวออกไปนอกประเทศได้แล้วย่อมจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมได้ และปัจจุบันมีแนวโน้มว่าองค์กรหรือกลุ่มขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดและกลุ่มลักลอบหนีศุลกากรหันมาใช้วิธีการฟอกเงินแทนโดยอาศัยรูปแบบในการลักลอบดำเนินการในลักษณะธนาคารใต้ดินที่เรียกกันในหมู่ชาวจีนว่า “โพยก๊วน”

ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เนื่องจากการลักลอบส่งหรือนำเงินตราไทยออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศโดยผิดกฎหมาย แต่ไม่สามารถริบเงินตราไทยดังกล่าวได้ เพราะมีคำพิพากษาศาลฎีกา^{๙๙} วินิจฉัยว่า ธนบัตรไทยมิใช่ “ของ” อันอาจนำไปจำหน่ายเป็นสินค้าอย่างธรรมดาทั่วๆ ไปได้ จึงมิใช่ “ของ” ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และไม่สามารถริบได้ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมีการเพิ่มมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ เพื่อกำหนดให้เงินตราไทย เงินตราต่างประเทศ ธนาบัตรต่างประเทศ และหลักทรัพย์ทั้งของไทยและต่างประเทศ เป็น “ของ” ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ต่อมา เมื่อฐานะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศมีความมั่นคงจนเงินสำรองระหว่างประเทศมีระดับสูงเป็นที่น่าพอใจแล้ว รัฐได้เปิดเสรีทางการเงินโดยผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อให้สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าออกเพื่อชำระค่าสินค้าบริการเป็นไปอย่างเสรี ซึ่งการผ่อนคลายดังกล่าวจะสร้างความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศ และสร้างความมั่นใจให้แก่วงการการเงินระหว่างประเทศ จึงได้ยกเลิกข้อห้ามสำหรับการนำเข้าหรือส่งออกเงินตราต่างประเทศออกไปนอกประเทศไทย แต่ยังคงควบคุมการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่อยู่ภายในประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากหมายเหตุท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕^{๑๐} ทั้งนี้ ก็เพื่อให้รัฐยังคงสามารถควบคุมตรวจสอบการเงินของประเทศให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศได้ เช่น ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะต้องกระทำกับธนาคารอนุญาตหรือบริษัทรับอนุญาต เป็นต้น

^{๙๙} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๘/๒๕๒๕ วินิจฉัยว่า ธนบัตรของกลางเป็นธนบัตรรัฐบาลไทย และเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศไทย มิใช่สิ่งของอันอาจนำไปจำหน่ายเป็นสินค้าอย่างธรรมดาทั่วๆ ไปได้ ธนบัตรของกลางจึงมิใช่ “ของ” ตามความหมายในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ การที่จำเลยนำธนบัตรของกลางออกไปและนำเข้ามาในราชอาณาจักร จึงไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาตรา ๒๗

^{๑๐} หมายเหตุ: - เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ฐานะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศเจริญเติบโตและมีความมั่นคงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจนในปัจจุบันเงินสำรองระหว่างประเทศมีระดับสูงเป็นที่น่าพอใจ จึงสมควรที่จะผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อให้การนำเงินตราต่างประเทศเข้าออกเป็นไปโดยเสรียิ่งขึ้น อันจะสร้างความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศและสร้างความมั่นใจให้แก่วงการการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงฉบับนี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) พิจารณาประเด็นข้อหารือประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว สรุปได้ว่ากรมศุลกากรประสงค์ที่จะหารือว่า การนำเงินตราต่างประเทศที่ได้มาโดยการแลกเปลี่ยนที่มีชอบด้วยกฎหมายออกไปนอกประเทศเป็นความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ หรือไม่ ซึ่งเดิมได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเงินตราไทยเป็นสิ่งสำหรับชำระหนี้ตามกฎหมาย มิใช่ “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จึงไม่มีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ต่อมาได้มีการเพิ่มมาตรา ๘ ทวิ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดให้การส่งหรือนำเงินตราไทยหรือต่างประเทศออกไปนอกประเทศโดยฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ ให้ถือเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรโดยตรง จึงมีผลทำให้ต้องถือว่าเงินตราทั้งของไทยและต่างประเทศเป็น “ของ” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปัญหาในข้อหารือนี้อยู่ที่ว่าความผิดตามมาตรา ๘ ทวิ เกิดขึ้นเมื่อมีการฝ่าฝืนกฎกระทรวงเกี่ยวกับการห้ามส่งออกหรือนำเข้าโดยตรง หรือรวมถึงการฝ่าฝืนกฎกระทรวงในเรื่องอื่นด้วย เมื่อพิจารณาจากมาตรา ๘ ทวิ แล้วเห็นว่า กฎหมายประสงค์จะเอาโทษผู้ดำเนินการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอันจะนำมาซึ่งความเสียหายต่อความมั่นคงทางการเงินของประเทศและการควบคุมการเงินนี้จะเคร่งครัดหรือผ่อนคลายลงเช่นใดย่อมเป็นไปตามภาวะการเงินของประเทศ แต่เดิมมากฎกระทรวงต้องการให้เงินตราต่างประเทศอยู่ภายในระบบโดยเคร่งครัด แม้แต่การส่งเงินตราต่างประเทศออกไปก็กำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตก่อน แต่ต่อมาภาวะการเงินของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้การนำเงินตราต่างประเทศเข้าออกเป็นไปโดยเสรียิ่งขึ้นกว่าเดิมจึงได้ยกเลิกข้อ ๑๑^{๒๑} แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ใด อย่างไรก็ดีตาม คำชี้แจงของผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยปรากฏว่า ตามกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน การควบคุมเงินตราต่างประเทศยังคงมีอยู่ โดยผู้ใดที่ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศอันเกิดจากแหล่งเงินได้ในต่างประเทศต้องขายเงินดังกล่าวนี้ให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตให้แลกเปลี่ยนเงินตราภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้นำหรือนำเข้าแล้วแต่กรณี (ข้อ ๒๐)^{๒๒} สำหรับผู้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศ แม้กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องขอรับอนุญาตจากเจ้าพนักงานในการนำเข้าก็ตาม แต่การแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราไทยต้องนำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวไปแลกเปลี่ยนกับผู้ได้รับ

^{๒๑} ข้อ ๕ ให้ยกเลิกข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช ๒๔๘๕

^{๒๒} ข้อ ๒๐ บุคคลใดได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศอันเกิดจากแหล่งเงินได้ในต่างประเทศ นอกจากที่กำหนดในข้อ ๑๖ ต้องขายเงินตราต่างประเทศนั้นให้แก่ธนาคารรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต หรือบุคคลรับอนุญาตที่ตั้งอยู่ในประเทศ หรือฝากเงินตราต่างประเทศนั้นไว้กับธนาคารรับอนุญาตหรือบริษัทรับอนุญาตที่ตั้งอยู่ในประเทศภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้นำหรือนำเข้าแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เว้นแต่เจ้าพนักงานจะมีคำสั่งยกเว้นโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะ โดยจะกำหนดเงื่อนไขในการยกเว้นนั้นด้วยก็ได้

อนุญาตแลกเปลี่ยนเงินตราเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของเงินตราต่างประเทศที่มีอยู่ในสถาบันการเงินภายในประเทศได้ตลอดเวลา เนื่องจากการมีเงินตราต่างประเทศในจำนวนที่เหมาะสมจะมีผลเป็นการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศโดยเป็นประโยชน์ในการชำระหนี้กับต่างประเทศ หากข้อเท็จจริงมีปัญหา ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้ทราบและสามารถเปลี่ยนแปลงมาตรการควบคุมได้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้น การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับบุคคลอื่นนอกเหนือจากธนาคารรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต หรือบุคคลรับอนุญาต และนำเงินตราดังกล่าวนั้นออกไปนอกประเทศย่อมทำให้รัฐไม่อาจควบคุมปริมาณเงินตราต่างประเทศในระบบการเงินของรัฐได้ตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๘ ทวิ ดังนั้น การนำเงินตราต่างประเทศที่ได้แลกเปลี่ยนมาโดยฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฯ ออกไปนอกราชอาณาจักร จึงเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๘ ทวิ ซึ่งตามมาตรา ๘ ทวิ ให้ถือว่าเป็นการส่งหรือนำของต้องจำกัดออกไปนอกประเทศอันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ เมื่อเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ แล้ว อธิบดีกรมศุลกากรย่อมมีอำนาจที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ได้ต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๕